

Rapport till kongressen – uppföljning av motionen

“FÖR EN SEXUALUPPLYSNING - I TIDEN”

Inledning

Den här rapporten beskriver hur förbundsstyrelsen har hanterat kongressmotionen “För en sexualupplysning – i tiden”.

att uppdra till förbundsstyrelsen att, grundat i Sextanten och Kompassen, utvärdera hur RFSU gemensamt kan stärka arbetet med en perspektivtät och modig sexualupplysning i tiden för en bred allmänhet och som står stadigt i hela organisationen när det blåser och drevar.

att förbundsstyrelsen ska verka för att i högre grad, som organisation, snabbt kunna reagera och kommentera på andra aktörers utspel i RFSU-relaterade frågor. Arbetet ska ta hänsyn till lokalföreningarnas behov och perspektiv.

att förbundsstyrelsen tydliggör vilket krisstöd som finns för lokalföreningarna vid incidenter/behov utanför ordinarie arbetstid.

Ovanstående kongressbeslut fattades efter en omfattande och viktig diskussion på kongressen, och innehåller tre olika delar vilka Förbundsstyrelsen har arbetat med på olika sätt.

Nuläge

Detta kongressbeslut pekar på vår organisatoriska kapacitet att som Ett RFSU – på både nationell och lokal nivå – kunna reagera och kommentera i samhällsdebatten när det gäller RFSU:s frågor, men också att tydliggöra hur vi kan tillgodose stöd till lokalföreningarna vid incidenter utanför ordinarie arbetstid. Förbundsstyrelsen ser likt motionärerna att arbetet med att skapa bra rutiner för lokalt opinions- och påverkansarbete i samklang med det som görs på nationell nivå liksom få till bra informationsflöden mellan de olika delarna i RFSU, har varit eftersatt och något som vi har pratat om i många år. Vår förhoppning är att det arbete som nu inletts kan skapa bättre framtida förutsättningar för detta.

Beslutet berör i sin första att-sats sexualupplysning. En bred sexualupplysning är en av RFSU:s kärnverksamheter sedan grundandet 1933. Så är även kampen för en god

sexualundervisning. Sexualupplysning är ett begrepp som innefattar informellt förmedlad kunskap på olika arenor. Sexualundervisning är det som sker inom skolans väggar och utförs av utbildade lärare. Båda dessa verksamheter har varit under attack de senaste åren och vi kan sannolikt förvänta oss mer av detta framöver. Precis som motionärerna beskrev frågan till kongressen har också Förbundsstyrelsen sett en allt starkare framväxt av anti-SRHR-rörelser som backas upp av konservativa och högerextrema ideologier vilka tillsammans undergräver både vår sexualupplysning och skolans sexualundervisning. Under tiden sedan förra kongressen har dessa tendenser blivit allt tydligare, vilket ställer stora krav på RFSU att navigera rätt i frågorna och debatten. Vi har ett uppdrag att nå ut med våra frågor och att driva en trygg och kunskapsbaserad sexualupplysning i linje med Kompassen och Sextanten. Vi behöver göra detta på ett sätt som ger oss bästa möjliga förutsättningar att nå ut brett, vara långsiktiga och på ett sätt som värnar vår integritet i frågorna.

Arbetet med att förbättra och öka integreringen av sexualundervisningen i skolan och att främja en omfattande sexualundervisning i Sverige är en fortsatt prioritet. Arbetet innefattar att ta fram material och metoder för samtliga årskurser, från förskola till gymnasiet, samt att utveckla RFSU:s fortbildningsinsatser, för lärare och annan skolpersonal. Ett av målen är att det ska nå ut även till skolor i socioekonomiskt utsatta områden i en större omfattning än idag. RFSU:s informatörer och informatörsnätverk är en mycket viktig och uppskattad resurs som bidrar till att stärka information om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i skolan.

RFSU:s informatörsverksamhet är också en plats där de frågor som lyfts upp i motionen om normbrytande sexpraktiker och frågor om porr ofta diskuteras. De har också dykt upp i samhällsdebatten då och då. RFSU lämnade under våren ett remissvar på den statliga utredningen "sexuellt utnyttjande i pornografiska syften", där vi betonade "vikten av att arbete kring upplysning om sexualitet och rättigheter både ska lyfta upp utsatthet och gränser, och betona att alla har rätt att känna lust och glädje i sin sexualitet."

Det finns oroande tecken på att utrymmet att bedriva bred sexualupplysning riskerar att minska. När denna rapport skrivs sker statliga utredningar med förslag som påverkar sexualundervisningen i skolan och som hotar områdets ställning i exempelvis lärarutbildningen och läroplanerna. Vi ser också att globala trender med ett ökat SRHR-motstånd också kan komma att påverka sexualundervisningen i Sverige. Det föranleder oss att noggrant väga hur vi kan formulera oss i frågan för att rädda sexualundervisningen kvar i skolan och mobilisera en oroad allmänhet,

samtidigt som RFSU fortsatt är en organisation som bevakar och försvarar normbrytande sexuella uttryck baserade på ömsesidighet och samtycke. Kanalerna för hur och när vi gör detta behöver kalibreras för att stödja och inte motverka varandra. Det analysarbetet har tjänstemannaorganisationen i uppdrag att utföra löpande. Vi utvecklar arbetsformer för att på ett effektivt sätt göra detta tillsammans mellan förbundskansli och lokalföreningar, där lokalföreningarnas erfarenheter av det dagliga mötet i sexualupplysningen är en viktig grund.

Redan idag, innan de ovan nämnda statliga utredningarna gått i mål, ser Förbundsstyrelsen att grupper av barn och unga har mindre tillgång till kunskap inom området, och vissa delar av kunskapen är otillgängliga för olika grupper. Detta motiverar RFSU att arbeta även utanför skolsystemet för att nå en bredare målgrupp och säkerställa att kunskap till dem som är marginaliserade och behöver särskilt stöd. Det handlar bland annat om att nå människor med olika funktionsnedsättningar med upplysningsmaterial. Det handlar också om särskilda insatser för de som har migrerat till Sverige och har begränsade kunskaper i svenska. Vi fortsätter att arbeta på festivaler och universitet för att lyfta fram vikten av sexuellt samtycke och samarbeta med olika yrkesgrupper med särskilt fokus på mäns sexuella och psykiska hälsa. Vi förstärker RFSU:s digitala närvaro med relevant och informativ sexualupplysning. I RFSU:s arbete ingår att stödja samarbetsorganisationer i olika länder som utvecklar innovativa sätt att främja sexualundervisning i sammanhang där de inte ens kan prata om sex. Det görs bland annat genom att paketera det som livskunskaper och/eller använda sociala medier.

För att stärka organisationens förmåga att snabbt reagera på och kommentera olika utspel inom området har vi i samband med Vi riggar stärkt samordningen genom att samla kommunikation och politisk påverkan inom samma avdelning på förbundskansliet. Vi har också stärkt pressfunktionen och infört nya arbetssätt för det löpande opinions- och kommunikationsarbetet. Samtidigt genomförs under våren 2025 ett arbete tillsammans med lokalföreningarna med syfte att se över former och möjligheter för lokalföreningarna att bedriva politiskt påverkansarbete. En enkät har skickats ut till lokalföreningarna och uppföljande intervjuer sker under mars - april 2025. Syftet är att ge ett bra underlag för hur ett lokalt drivet politiskt påverkansarbete, med stöd från förbundskansliet kan se ut. Förhoppning är att detta arbete ska resultera i snabbare kontaktvägar när det gäller just information om olika utspel, initiativ och händelser i samhällsdebatten som rör RFSU:s frågor, och som gör det möjligt att vi tillsammans kan agera snabbare.

Kongressbeslutet omfattar också det interna arbetet vid exempelvis mediala drev som drabbar RFSU, och att det ska kunna erbjudas stöd till lokalföreningar och

medlemmar i samband med drev och allvarliga incidenter. Baserat på tidigare erfarenheter har flera stödjande resurser tagits fram i form av checklistor och säkerhetsrutiner. Exempelvis "Säkerhetsåtgärder vid drev och hotfulla kontakter", "Riktlinjer för incidenthantering" och "Rutiner för hantering av mediala drev". En viktig åtgärd som genomförts är att krisstöd genom S:t Lukas nu är tillgängligt för hela RFSU, både som en resurs efter allvarliga händelser och vid oro och otrygghet inför risker. Under hösten 2024 och våren 2025 sker ett arbete med att ta fram en ny, förstärkt krisorganisation, där en komponent är ett journummer som alla företrädare för RFSU kan använda dygnet runt vid kriser.

Under mandatperioden har säkerhetsmedvetandet ökat i organisationen, grunden har lagts för en gemensam säkerhetskultur, inom vilken systematiska riskanalyser görs inför allt fler verksamheter med resultat att säkerhetsplaner i högre utsträckning nu finns för olika event. Som en del i stärkandet av säkerhetskulturen erbjuds alla anställda och förtroendevalda årliga grundutbildningar med Expo för att öka kunskapen om SRHR-motståndet. Samarbetet har även bidragit till att öka Expos egen kunskap om och fokus på både lokalt och nationellt SRHR-motstånd inom ytterhögern. Inte minst genom de rapporter som beställs av Expo, där den senaste från 2024 just handlade om ytterhögers drev mot RFSU.

Resultat under mandatperioden och arbete framåt

Här är exempel på vad som har uppnåtts under mandatperioden:

- RFSU har jobbat aktivt med att utveckla hedersperspektivet inom sexualupplysningen. Som grund har den intervjustudie som gjorts med unga utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck (HRVF) använts. Informatörsutbildning och RFSU:s metodmaterial är uppdaterat och fortbildning för sexualupplysare har genomförts.
- Samarbete har skett med organisationen jämlikt.nu i framtagande av metoder för yngre barn. Metoderna publicerades i boken Kropp, känslor och relationer: om sexualitet, samtycke och rättigheter för förskola och grundskolans tidigare år (utgiven av studentlitteratur 2024). Ett urval av metoder läggs upp på RFSU:s metodbank.
- Synen på sexualitet som något skadligt och riskfyllt utmanas och fokus läggs på ömsesidighet och lust i bland annat materialet "Vill du?", som riktar sig till högstadiet och gymnasiet, och tidningen WOW som riktar sig till mellanstadiet.
- Med utgångspunkt i data från vår Verian-undersökning (tidigare Sifo) genomfördes en kampanj riktad till föräldrar som fick ett stort genomslag i

media. Genom den synliggjordes RFSU som aktör och vi nådde ut med kunskap till föräldrar om hur de kan "ta snacket", möta barns och ungas frågor och behov kopplat till sexualitet och relationer.

- RFSU organiserar flera nationella nätverk för upplysningsverksamheten; ett nationellt nätverk för de som föreläser på lärarutbildningar för blivande lärare, ett för dem som fortbildar lärare, ett för de som riktar sig till anpassad skola samt två informatörsnätverk.
- Engagemangsformer ägs och utvecklas gemensamt inom RFSU. Det finns en internorganisation på plats bestående av lokalföreningar och tematiskt och politiskt sakkunniga och kommunikatörer på förbundskansliet, som tillsammans identifierar behov och problem och som arbetar fram lösningar för hur RFSU:s verksamhet kan bidra till en förändring.
- Löpande kontakter har ägt rum med elevorganisationerna, Skolverket, Skolinspektionen samt regeringsföreträdare i frågor som rör sexualundervisningen.
- Vi har ökat vår samverkan och dialog mellan sexualupplysare och politiskt sakkunniga så att kunskaperna från verksamheten bättre kan tas med i påverkansarbetet.
- RFSU fick igenom många av de frågor vi länge drivit (t ex att sexualundervisning blev examensmål i lärarutbildningarna och det blev inkorporerat i alla ämnen i skolan). När nu dessa framgångar är hotade igen genomförs en större kampanj på temat "Rädda sexualundervisningen" under våren 2025 och politiska krav utformas.
- Sexualupplysning behöver finnas på de plattformar där unga lägger sin tid. Under 2024 har RFSU i projektet Digisex motverkat desinformation och myter i digitala miljöer genom främjande sexualupplysning. Innehållet har skapats av såväl anlitade influerare som RFSU:s egna skolinformatörer. Totalt har filmklippen som publicerats på både Tiktok och Instagram fått nästan 9 miljoner visningar.
- När det gäller krisberedskap och säkerhet, har ett utvecklingsarbete skett för att öka säkerhetsmedvetandet i organisationen. Det har bland annat lett till ett mer systematiskt arbete med riskanalyser och säkerhetsplaner i samband med olika event. Checklistor och rutiner har tagits fram, årliga utbildningar äger rum tillsammans med Expo och krisstöd har gjorts tillgängligt genom extern leverantör.

Under 2025 genomförs en kartläggning av RFSU:s sexualupplysningsarbete på lokal, nationell och internationell nivå. Målet är att vi i slutet av 2025 har en samlad bild av vad RFSU gör idag kopplat till målet, att vi har genomfört en analys och identifierat behov inom området och de arenor vi vill vara på samt påbörjat arbetet

med att ta fram en långsiktig plan för hela RFSU:s sexualupplysande verksamhet. I detta arbete kommer det som lyfts i motionen tas med.